

Sygn. akt: VU 1196/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2014 r. w Legnicy

sprawy z wniosku J. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział wL.

o emeryturę górniczą

na skutek odwołania J. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 20 czerwca 2013 roku

znak(...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VU 1196/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 czerwca 2013 r. znak (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił J. D. prawa do emerytury górniczej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie spełnia warunków niezbędnych do przyznania na jego rzecz przedmiotowego świadczenia, a określonych w art. 50a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem na dzień 23 maja 2013 r., tj. na dzień sporządzenia zaświadczenia o zatrudnieniu, udowodnił 20 lat, 10 miesięcy i 6 dni pracy górniczej wobec wymaganych 25 lat. Podał, że uwzględnieniu do pracy górniczej nie podlegał okres zatrudnienia ubezpieczonego w (...)Sp. z o.o. w L. od 1 czerwca 1988 r. do 31 sierpnia 1992 r., gdyż stanowisko specjalisty do spraw maszyn wodociągowych pod ziemią nie zostało wymienione w zarządzeniu nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł J. D. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do emerytury górniczej. Podkreślił, że w czasie zatrudnienia w (...)Sp. z o.o. w L. od 1 czerwca 1988 r. do 31 sierpnia 1992 r., wbrew nazwie zajmowanego stanowiska, wykonywał czynności osoby dozoru ruchu pod ziemią. Wskazał również, że stanowisko specjalisty do spraw maszyn wodociągowych pod ziemią nie zostało wymienione w zarządzeniu nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru

ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą, gdyż akt ten nie obowiązywał w spornym okresie.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując w całości treść zaskarżonych decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. D., urodzony w dniu (...), na dzień 23 maja 2013 r. udowodnił 20 lat, 10 miesięcy i 6 dni okresu pracy górniczej.

Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

/okoliczności bezsporne/

W okresie od 1 czerwca 1988 r. do 31 sierpnia 1992 r. J. D. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w L. (poprzednio Zakład (...) przy (...) w L.) na stanowisku specjalisty do spraw maszyn wodociągowych pod ziemią w Wydziale (...), a od 1992 r. w Pionie (...).

W spornym okresie wnioskodawca pracował w zespole przeprowadzającym pod ziemią badania (okresowe stanu technicznego, odbiorcze, związane z ustaleniem przyczyn awarii) maszyn wodociągowych, urządzeń przyszybowych w postaci zapycharek, kołowrotów, skipów i blokad przyszybowych oraz wentylatorów zabudowanych w podziemnych wyrobiskach górniczych. Kontrole w tym zakresie odbywały się od poziomu żąpi (dno szybu, w którym są urządzenia sterujące i zabezpieczające poprawną pracę maszyny wyciągowej) do poziomu nadszybia. Do obowiązków J. D. należało wykonanie stosownych pomiarów i prób (np. pomiarów hamowania) na terenie wszystkich kopalń wchodzących w skład (...) w L. i na terenie Kopalni (...) w K. oraz sporządzenie protokołów z wykonania tych czynności, które wykorzystywane były do wydawania orzeczeń i zgody na dalszy ruch maszyn i urządzeń.

Ponadto, na zlecenie kopalń wchodzących w skład (...) w L., wnioskodawca brał udział w usuwaniu awarii urządzeń wyciągowych, a także zajmował się wykonywaniem okresowych badań nieniszczących pomp wodnych zabudowanych w wyrobiskach zakładów górniczych (pod kątem istnienia lub nieistnienia pęknięć, rdzy) oraz zbiorników powietrza (defektoskopem ultradźwiękowym, pod kątem rozwarstwienia tzw. dennicy zbiornika) i weryfikował działanie urządzeń sygnalizacyjnych.

Czynności te ubezpieczony wykonywał w ciągłym ruchu zakładu pracy, pod nadzorem osób, które posiadały zatwierdzenia Okręgowego Urzędu Górniczego.

W dniu 21 kwietnia 1989 r. wnioskodawca otrzymał zatwierdzenie Okręgowego Urzędu Górniczego w charakterze osoby niższego dozoru ruchu specjalności mechanicznej w podziemnych zakładach górnictwa rud i innych, natomiast w dniu 9 lipca 1991 r. - zatwierdzenie w charakterze osoby średniego dozoru ruchu specjalności mechanicznej dla robót wykonywanych przez Zakład (...) w L. w podziemnych zakładach górnictwa rud i innych.

Zakres obowiązków J. D. po uzyskaniu zatwierdzenia górniczego nie uległ zmianie rodzajowej. Od tego czasu wnioskodawca mógł natomiast samodzielnie wykonywać badania maszyn i urządzeń oraz przemieszczać się po terenie zakładu górniczego.

W okresie od 1 czerwca 1988 r. do 31 sierpnia 1992 r. J. D. odbywał około 4 razy w tygodniu zjazdy pod ziemią. Zdarzało się jednak, że z uwagi na potrzeby zakładu pracy (dokonanie pomiaru poawaryjnego) ubezpieczony wykonywał prace pod powierzchnią także w dni wolne od pracy.

Dowody: - wyjaśnienia wnioskodawcy: e-protokół z dnia 12.03.2014 r.: 00:45:09-00:47:31;

- zeznania świadka E. K.: e-protokół z dnia 12.03.2014 r.: 00:07:44-00:27:53;

- zeznania świadka A. S.: e-protokół z dnia 12.03.2014 r.: 00:29:55-00:44:51;

- zeznania świadka Z. W.: e-protokół z dnia 20.10.2014r.: 00:02:43-00:19:45;

- zeznania świadka Z. Z.: e-protokół z dnia 20.10.2014r.: 00:20:14-00:37:20;

- opinie biegłego z zakresu górnictwa z dnia 03.04.2014r., k. 48-51; opinia uzupełniająca, k. 86-89; zakres odpowiedzialności, k. 13; pismo (...)Sp. z o.o. w L., k. 14;

- akta osobowe : zatwierdzenie Nr (...); zatwierdzenie Nr (...); umowa o pracę z dnia 01.06.1988r.;karta stanowiska pracy z dnia 01.09.1992r.; karta stanowiskowa z dnia 23.01.1989r.

Decyzją z dnia 11 listopada 1969 r. Okręgowy Urząd Górniczy we W. zaliczył Zakład (...) przy (...) w L. do grupy podziemnych zakładów górniczych. Jednostka ta utracił przedmiotowy status z dniem 2 września 1994 r.

Dowody pismo Okręgowego Urzędu Górniczego we W. z dnia 11.11.1969r., k. 7; pismo Okręgowego Urzędu Górniczego we W. z dnia 07.12.2000r., k. 8.

W dniu 6 czerwca 2013 r. J. D. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury górniczej.

/okoliczności bezsporne/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. D. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 50a ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440) górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1)ukończył 55 lat życia;

2)ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;

3)nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W myśl art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej za pracę górniczą uważa się zatrudnienie:

1)pod ziemią w kopalniach węgla, rud, kruszców, surowców ogniotrwałych, glin szlachetnych, kaolinów, magnezytów, gipsu, anhydrytu, soli kamiennej i potasowej, fosforytów oraz barytu;

2)pod ziemią i przy głębieniu szybów w przedsiębiorstwach budowy kopalń określonych w pkt 1 oraz pod ziemią w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących dla tych kopalń roboty górnicze lub przy budowie szybów;

3)pod ziemią w przedsiębiorstwach montażowych, przedsiębiorstwach maszyn górniczych, zakładach naprawczych i innych podmiotach wykonujących dla kopalń określonych w pkt 1 podziemne roboty budowlano-montażowe, roboty przy naprawie maszyn i wdrażaniu nowych urządzeń; pracownikom zatrudnionym w tych przedsiębiorstwach, zakładach i innych podmiotach uznaje się za pracę górniczą te miesiące zatrudnienia, w których co najmniej połowę dniówek roboczych przepracowali pod ziemią;

4)na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w

drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa;

5) pod ziemią na stanowiskach dozoru ruchu oraz kierownictwa ruchu kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów określonych w pkt 1-3, a także w kopalniach siarki i węgla brunatnego oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach, o których mowa w pkt 4, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego;

6) w charakterze członków drużyn ratowniczych kopalń określonych w pkt 1 i 4, mechaników sprzętu ratowniczego tych drużyn oraz w charakterze ratowników zawodowych w stacjach ratownictwa górniczego;

7) na stanowiskach maszynistów wyciągowych na szybach oraz na stanowiskach sygnalistów na nadszybiach szybów w kopalniach, przedsiębiorstwach i innych podmiotach określonych w pkt 1 i 2;

8) na stanowiskach pracy pod ziemią w nieczynnych kopalniach wymienionych w pkt 1;

9) na stanowiskach instruktorów zawodu w górniczych polach szkoleniowych pod ziemią oraz w kopalniach siarki i węgla brunatnego.

Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym było, że J. D. osiągnął wiek emerytalny i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Sporną kwestią wymagającą ustalenia Sądu było natomiast to, czy wnioskodawca legitymuje się 25 - letnim okresem pracy górniczej, o której mowa w art. 50a ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wywodził bowiem, iż na dzień 23 maja 2013 r. ubezpieczony wykazał zaledwie 20 lat, 10 miesięcy i 6 dni pracy górniczej. J. D. argumentował natomiast, iż decyzja organu rentowego jest niezgodna ze stanem faktycznym, bowiem prace górnicze w wymiarze umożliwiającym mu nabycie prawa do emerytury wykonywał w okresie zatrudnienia w (...)Sp. z o.o. w L. od 1 czerwca 1988 r. do 31 sierpnia 1992 r.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w sprawie Sąd doszedł do przekonania, że uwzględnieniu do pracy górniczej nie podlegał okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Sp. z o.o. w L. przypadający przed dniem uzyskania przez niego zatwierdzenia Okręgowego Urzędu Górniczego w charakterze osoby niższego dozoru ruchu specjalności mechanicznej w podziemnych zakładach górnictwa rud i innych, tj. okres od 1 czerwca 1988 r. do 20 kwietnia 1989 r.

Jak wskazywano na wstępie, na podstawie art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalnej za pracę górniczą uważa się pracę pod ziemią na stanowiskach dozoru ruchu oraz kierownictwa ruchu kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów określonych w pkt 1-3, a także w kopalniach siarki i węgla brunatnego oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach, o których mowa w pkt 4, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego.

W tym zakresie aktem prawnym obowiązującym w dalszym ciągu - w oparciu o art. 194 ustawy emerytalnej (w zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami ustawy emerytalnej), wydanym na podstawie przepisu art. 5 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. 1983 r. Nr 5, poz. 32 ze zm.) - jest zarządzenie Nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą.

Odnosząc się do powyższego należy zauważyć, że jakkolwiek stanowisko specjalisty do spraw maszyn wodociągowych pod ziemią, które wnioskodawca zajmował w okresie zatrudnienia w (...)Sp. z o.o. w L., nie zostało wymienione w żadnym z załączników zarządzenia Nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, na

których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą. Niemniej jednak, charakter czynności wykonywanych przez J. D. w tym czasie odpowiada stanowisku wymienionemu w dziale D pkt 2 (dozorca odpowiedniej specjalności zatrudniony w oddziale dołowym) załącznika nr 2 do cytowanego zarządzenia.

Jak wynikało bowiem z zeznań E. K., A. S., Z. W. oraz Z. Z. w czasie zatrudnienia na stanowisku specjalisty do spraw maszyn wodociągowych pod ziemią, z racji posiadanego wykształcenia, ubezpieczony wykonywał pomiary i próby maszyn wodociągowych, urządzeń przyszybowych oraz wentylatorów zabudowanych w podziemnych wyrobiskach górniczych na terenie wszystkich kopalń wchodzących w skład (...)w L. i na terenie Kopalni (...) w K., sporządzał protokoły z wykonania tych czynności, a nadto brał udział w usuwaniu awarii urządzeń wyciągowych, zajmował się wykonywaniem okresowych badań nieniszczących pomp wodnych zabudowanych w wyrobiskach zakładów górniczych oraz zbiorników powietrza i weryfikował działanie urządzeń sygnalizacyjnych.

Powyższe nie zmienia jednak faktu, że warunkiem uznania J. D. za osobę dozoru w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalnej było zatwierdzenie okręgowego urzędu górniczego, które wnioskodawca uzyskał dopiero w dniu 21 kwietnia 1989 r.

Powyższe wynikało wprost z treści karty stanowiskowej z dnia 23 stycznia 1989 r., w której zastrzeżono, że zatrudnienie na stanowisku specjalisty do spraw maszyn wyciągowych pod ziemią wymagało zatwierdzenia jako osoba dozoru ruchu. Również przesłuchany w sprawie Z. W. zauważył, że w spornym okresie w Zakładach (...) przy (...) prezentowane było stanowisko, zgodnie z którym osoby zatrudnione w charakterze specjalistów do spraw określonego rodzaju pod ziemią powinny legitymować się przedmiotowym akceptem.

Sąd miał na względzie, że uzyskanie przez wnioskodawcę zatwierdzenia Okręgowego Urzędu Górniczego w charakterze osoby niższego dozoru ruchu specjalności mechanicznej w podziemnych zakładach górnictwa rud i innych nie implikowało rodzajowej modyfikacji jego obowiązków. Niemniej jednak z zeznań Z. Z. i Z. W. wynikało, że przed dniem 21 kwietnia 1989 r. J. D. nie mógł samodzielnie wykonywać badań maszyn i urządzeń oraz przemieszczać się po terenie zakładu górniczego, gdyż podlegał on stałemu nadzorowi ze strony osób posiadających zatwierdzenie Okręgowego Urzędu Górniczego. Jak słusznie zauważył zatem biegły z zakresu górnictwa w opinii zasadniczej z dnia 3 kwietnia 2014 r., w okresie od 1 czerwca 1988 r. do 20 kwietnia 1989 r. ubezpieczony nie był odpowiedzialny za kierowanie, prowadzenie i organizowanie pracy pod ziemią zgodnie z przepisami prawa górniczego. Praca J. D. w tym czasie charakteryzowała się więc innym stopniem odpowiedzialności, niż w okresie od 21 kwietnia 1989 r. do 31 sierpnia 1992 r.

Powyższe, zdaniem Sądu, zadecydowało o tym, że okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...)Sp. z o.o. w L. przypadający przed dniem uzyskania przez niego zatwierdzenia Okręgowego Urzędu Górniczego w charakterze osoby niższego dozoru ruchu specjalności mechanicznej w podziemnych zakładach górnictwa rud i innych nie mógł zostać uwzględniony do pracy górniczej.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że analogiczne stanowisko, choć z nieco odmiennych przyczyn i na gruncie obowiązywania ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1995 r. Nr 30, poz. 154 j.t.), wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 1997 r., sygn. akt II UKN 61/96.

Odnosząc się zaś do oceny walorów dowodowych opinii biegłego z zakresu górnictwa z dnia 3 kwietnia 2014 r., to jest ona jasna i pełna, a wnioski w niej zawarte zostały w sposób szczegółowo uzasadnione.

Uwagę zwraca przy tym, że w treści opinii uzupełniającej z dnia 6 maja 2014 r., ustosunkowując się do zarzutów podniesionych przez organ rentowy względem opinii zasadniczej biegły z zakresu górnictwa wyjaśnił, że zakres obowiązków osób zatrudnionych w Zakładzie (...) przy (...) w L. był taki sam jak w przypadku pracowników pozostałych wchodzących w skład kombinatu - czego dowodem była konieczność posiadania zatwierdzeń górniczych przez osoby dozoru ruchu. Stosowanie zróżnicowanej terminologii w zakresie nazwy poszczególnych stanowisk

pracy w wymienionych jednostkach wynikało zaś z faktu powołania Zakładów (...) w szczególnym celu (naukowo-badawczych).

Sumując powyższe należało stwierdzić, że wnioskodawca nie wykazał, iż legitymuje się 25-letnim stażem pracy, o której mowa w art. 50a ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej.

Nawet bowiem zaliczenie do pracy górniczej okresu zatrudnienia J. D. od 21 kwietnia 1989 r. do 31 sierpnia 1992 r. jest niewystarczające do spełnienia przez wnioskodawcę warunku stażowego. Wymiar tego okresu, po jego zsumowaniu z okresem uwzględnionym przez organ rentowy, wynosi bowiem 24 lata, miesiąc i 14 dni.

Mając na względzie powyższe Sąd, na podstawie art. 477⁽⁽¹⁴⁾⁾ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie J. D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział wL.z dnia 20 czerwca 2013 r. znak (...)